

Kafky. V ní se Gregor Samsa promění ve hmyz a stane se pro celou rodinu obtížným. Jeho sestra Markéta a rodina se umírajícího zřikají, popřou jeho lidství, situace ruší jejich klid, tak setřásají vše, co by jej mohlo ohrozit a dál kráčí "přes mrtvoly" za banalitou. Gregorovo tělo uklízejí služebné. Je to století nepřátelské k tragičnu, které je nahrazeno grotesknem. "Život lidí je zbaven osudovosti a ponížen na nahodilost."

Smrt neumíme obejít, ale přišli jsme na to, že ji lze na čas zneužít a zpeněžit. Když smrt nejde mediálně zpracovat, jakoby nebyla. Bangladéš umírající hladem, mizející druhy, umírající krajina. Příliš plíživá smrt, než abychom se jí věnovali v bleskových zprávách. Plíživá smrt nemívá výročí.

Vědomí smrti není oddání se smrti. Vědomí smrti může přinést radost z okamžiku, prožitek ze všedního, potěšení z nadechnutí, klid v zamyšlení. Snad i pomoc v situacích, kdy se sami se smrtí setkáme. Smrt blízkého v rámci smrtelnosti všeho živého, slon bojující o život při povodních v pražské ZOO v souvislosti s osudem sloních stád. Nad smrtí neznámých, smrtí stromů a zvířat snad můžeme mávnout rukou. V případě smrti Země nebude nikoho, kdo by mával. Nejen lidé a mrakodrapy umírají, umírat může i krajina. Čím méně to cítíme, tím méně života v sobě nalzáme. Je možné, že existují alternativy k dosud známým velkým příběhům, které lidé odjakživa vyprávějí. Tyto nové, velké alternativní příběhy, kterým my smrtelníci nemůžeme plně porozumět, vypráví život sám, navzdory existující smrti, jako zázrak. Neodvídají se z toho, co si lidé přejí, doprovází to, co přichází.

Ekologický příběh o složitosti života a hledání domova nás přesahuje svým rozsahem. Tento příběh je pro nás pomalý a zdánlivě velmi všední. Plyne jakoby nepovšimnut, možná proti naší zrychlené kultuře. V tomto příběhu se jen mihneme

a tak jej nemůžeme plně vnímat. Navíc je to příběh prastarý, nmoderní, ač jej objevuje i nejmodernější technika. Čím více se jej snažíme pochopit, tím více přicházíme o svou svobodu, o své naplnění, o zlatý věk blahobytu.

Příběh smrti je zjevný, individuálně vnímaný, mezní. Čím déle pobýváme na Zemi, tím je hmatatelnější, obzor se přibližuje. Smrt svým způsobem příběhy ukončuje a pro věruje. Život na Zemi je v měřítku života lidského příběhem nekonečným. Vědomí obzoru života nám snad může pomoci prožít život v mezích, v nalezení míry pro naše jednání, středu v různých hlediscích, v odhalení smyslu ochrany živého, v ochraně přírodní spontaneity a tvo-

řivosti. Ta zázračně přetrvává, zatímco my umíráme.

Pro dnešní dobu to až příliš všedně vyjádřil evangelický teolog Jan Heller:

"Bylo by přece škoda, kdyby tu života nebylo a z této ochrany života, z této potřeby, abychom přitakávali životu, který má smysl, roste potom obnova vztahu, a to jak mezi lidmi, tak i obnova vztahu ke všemu stvoření kolem, ke všemu co nás obklopuje, do čeho jsme byli postaveni a co naplňuje náš život. Myslím to docela prostince. Moje žena, moje děti, vnoučata, moji přátelé a moji žáci, to všechno je můj život. Raduji se z toho, že s nimi mohu být, a proto je třeba, aby zůstalo zachováno to, v čem můžeme žít, oni se mnou a já s nimi."

Michal Bartoš

Nejkrásnější sbírka

Miloslav Nevrlý: **Nejkrásnější sbírka. Krajiny České a Slovenské republiky.** Vydalo Nakladatelství Vestri, Liberec, 2001, 272 stran.

Miloslav Nevrlý, známý severočeský milovník přírody, znalec Jizerských hor a autor několika knih (např. Karpatské hry, Chvála Zadní země, Zašlá chuť morušek, Kniha o Jizerských horách) završil svůj celoživotní vztah vnímavého objevitele a pozorovatele přírody vydáním výpravné publikace o velkoplošných chráněných územích České a Slovenské republiky. Nejkrásnější sbírka byla původně psána po kapitolách pro časopis Junák v letech 1990 – 1992. Pod stejným názvem ji r. 1997 se sto let starými obrazy a kresbami souborně vydalo nakladatelství TDC Junák v časopisu FONS. O rok později vyšla znovu s ilustracemi Michaela Floriana v libereckém nakladatelství Skauting.

Zatím poslední vydání z nakladatelství Vestri je tištěné na křídovém papíru a doplňuje jej 170 barevných snímků krajiny a přírody, z toho 60 celostránkových. Vynikající fotografie od dvacítky známých českých a slovenských fotografů jsou tak plnohodnot-

nou součástí knihy a protiváhou mluveného slova.

Samotný text je rozdělen do padesáti kratších kapitol, tolik je přibližně dohromady národních parků a chráněných krajinných oblastí v Česku a na Slovensku. V předmluvě Miloslav Nevrlý vysvětluje, proč dostala kniha název Nejkrásnější sbírka. Je to sbírka nejkrásnějších českých a slovenských krajin, hor, nížin, lesů a planin, jak je autor poznával během života na svých toulkách přírodou. Nenajdeme tu suchý výčet údajů o rozloze, počtu chráněných území nebo seznamy druhů. To si ostatně můžeme přečíst jinde. Kniha je něčím víc: svědectvím o mimořádné rozmanitosti a kráse krajiny v obou našich republikách. Je osobním vyznáním autora, plná jeho pocitů a dojmů, s nimiž se vnímavý čtenář ztotožní. Vyvolává neodolatelnou touhu následovat jeho kroky, cestovat, poznávat, pomalu procházet a vnímat všechna ta krásná místa naší přírody, která ještě přežila nápor technické civilizace.

Kromě Liberce a pražské prodejny nakladatelství Academia tuto knihu asi v běžném knihkupectví nenajdete.

Zájemci si však o ni mohou napsat na adresu: Nakladatelství VESTRI, Blahoslavova 150/4, 460 01 Liberec; resp.: vestri@atlas.cz

Zdeněk Lipský